

FLOR DE CARD

SANT LLORENÇ DES CARDASSAR

BOLLETÍ-REVISTA DEL CENTRE CULTURAL CARD * FEBRER DE 1985 * Nº 103

El pressupost municipal és un document que recull, amb més o menys detall, els ingressos i les despeses que tindrà l'Ajuntament durant l'any. Té caràcter normatiu per a les despeses -és a dir, limita allò que es podrà gastar dins cada concepte- i orientatiu quant als ingressos, ja que no es poden assegurar amb precisió les partides que vendran dels organismes estatals i autonòmics, ni les quantitats exactes que es recaptaran.

Aquesta limitació de les despeses fa que els polítics no puguin anar distribuint els dobbers així com volen, sinó que s'han de cenyir als que tenen pressupostats dins cada partida, i això ha estat el principal motiu de que, des de fa molts d'anys, Sant Llorenç no comptàs amb un vertader pressupost municipal. El que realment feien -i Flor de Card ho ha denunciat diverses vegades- era una relació de les despeses efectuades al llarg de l'any, i l'aproven ben entrada la tardor.

Idò bé, enguany, gràcies a l'encarament de la Comissió d'Hisenda i a l'interés que hi demostrà la nova secretària, a principis de febrer ja teníem el pressupost aprovat. No entram aquí, perquè no en som tècnics, a l'estudi del document per sospesar si la distribució de les partides ha estat o no l'adequada. Únicament volem donar les gràcies i l'enhorabona als responsables per haver-lo enllestit d'hora. Esperem que serveixi de precedent.

Dos precs sí que hi volem fer:

* Que es respecti allò que s'ha acordat, en el sentit de que no es traspassin fons d'una partida a una altra.

* Que se li doni l'oportuna publicitat en un llenguatge que tothom pugui entendre. Seria una passa cap a la normalització de les relacions entre l'Ajuntament i el poble, normalització que de cada cop es fa més necessària si es té interès en enfortir les institucions.

Flor de Card

Bolletí-revista del Card, Centre Cultural de Sant Llorenç des Cardassar.

Adreça: Carrer de Sant Llorenç, 36.

Telèfon: 569119

Febrer de 1985.

Número 103.

Dipòsit legal: 765-1973.

Edita: Centre Cultural Card.

Imprimeix: Apóstol y Civilizador (Petra)

Director: Josep Cortès i Servera.

Consell de Redacció: Felip Forteza

Guillem Pont

Guillem Quina

Guillem Soler

Miquel Sureda

COL.LABOREN

	Portada.
Jaume Ramis	3
APA	3
Josep Cortès	Crònica informal 4
	Jubilats 5
	Espipellades 8
Maria Galmés	Rua 7
	Batec 10
	Si lleu... 18
	Comptabilitat
Antònia Servera	Rua 7
	Batec 10
	Poesia 13
Guillem Quina	L'Escola 6
Ramon Rosselló	Història 9
Xesc Umbert	El temps 11
M ^a Bel Sancho	SMOE 12
Caterina Roig	Poesia 13
Lluís Massanet	Poesia 13
Prensa Forana	Varis 12
Llorenç Ramis	Xorrades 14
Joan Perelló	Estels 15
Llorenç Artigues	Monstres 16
Toni Salvà	El mur 17
Guillem Pont	Sant Llorenç ahir 20
Elisabet Nicolau	Distribució
Felip Forteza	Secretaria

NOTA

Els articles apareguts en aquesta revista expressen únicament l'opinió dels seus propis autors.

Després de dos mesos de no fer-ne -la del gener es va suspendre per diversos motius-, el 12 de febrer es va celebrar la reunió ordinària de la Junta de l'APA, a la qual es tractaren els següents temes:

- * La Conselleria de Cultura del Govern Balear ens envià un escrit suggerint la conveniència de que ens constituïssim en societat esportiva, per tal de poder optar a les subvencions que per a l'esport escolar fa comptes atorgar. Quedarem que el secretari demanaria més informació i ja en tornariem parlar.

- * La Comissió de Sanitat del Consell Insular de Mallorca ha organitzat un servei d'informació sobre el problema de les drogues i ens n'ha fet arribar un fullet explicatiu. El SMOE se'n cuidarà de posar-se en contacte amb ells per tal de preparar unes xerrades amb els pares interessats.

- * El Col·lectiu de Professors Contractats i Interins ens fa arribar un paper dient que el MEC no els dona feina quan hi ha qualche mestre de baixa. Demanen que sempre que en falti qualcun ho sol·licitem al Ministeri. Com que nosaltres tenim el problema solucionat aquest assumpte no ens afecta, però així i tot farem un escrit a la Federació d'AAPP dient que ens solidaritzam amb el seu problema.

- * El secretari llegeix l'acta del Consell de Direcció celebrat el 4 de febrer, i els assistents es donen per assabentats.

- * El tresorer informa que s'han comprat unes cent mil pessetes de llibres amb els dobbers que ens va donar el Patronat per a la Biblioteca Salvador Galmés (que no té res que veure amb l'actual). S'han destinat a la biblioteca de l'Escola.

- * S'acorda publicar a Flor de Card una llista completa del material propietat de l'APA. La secció de material queda encarregada d'elaborar-la.

- * Atenent diverses sol·licituds de pares interessats, es pren l'acord de fer fer una sèrie de camisetes i jerseis amb l'escut de l'escola, per tal de posar-los a la venda. Em va semblar entendre que se'n cuidarien els al·lots més grans i els beneficis es destinarien al viatge d'estudis.

- * Atès que l'APA col·labora en l'organització de la Rua es fa necessària una distribució de tasques, cosa que es fa a la mateixa reunió.

- * A proposta de la secció de Cultura, s'acorda donar les gràcies a "La Caixa" per haver-nos deixat dues pel·lícules que es projectaren a darreries de gener.

- * S'informa a la Junta que l'Ajuntament ha concedit una subvenció de 150.000 pts per al servei de logopèdia; una altra de 100.000 a l'APA i una tercera de 125.000 a repartir entre les escoles de Son Carrió i sant Llorenç.

- * En Bartomeu Mestre informa d'unes gestions que va fer el seu grup polític amb en Jaume Lliteras de cara a l'adquisició dels terrenys veïnats amb l'escola per part de l'Ajuntament. Sembla que en demana 6.000.000 de pessetes a pagar així com vulguin, amb un 12% d'interès per als que no cobri al comptat. Pareix que l'Ajuntament ho va tenir en compte a l'hora d'elaborar el pressupost del 85.

- * Es farà un tempteig entre els pares que puguin estar interessats en que les seves filles realitzin un curs de gimnàstica rítmica a Sant Llorenç. El preu és de 500 pts. mensuals.

- * L'encarregada del SMOE informà de diversos assumptes relacionats amb el servei:

- S'amplien els serveis de la logopeda als infants que tenen problemes amb la "R" i la "S". Es posarà en contacte amb els pares dels nins afectats.

- Ja funcionen dues de les activitats extraescolars: ball de bot i jocs populars, si bé l'assistència no és tan nombrosa com caldria desitjar.

- Ja està a punt el dossier per entregar a les monges, de cara a coordinar els temaris de primer i segon de preescolar.

I sense més punts a tractar es donà per acabada la reunió.

Abans de començar el ple del 21 de febrer, pel saló d'actes, pel despatx del batle i per les oficines de l'Ajuntament hi havia rotlades de públic i regidors que xiuxiuejaven a cau d'orella obscurs projectes a presentar. Semblava que se'n cuinava alguna de vitenca i no era cosa que tothom se'n temés. Mentrestant, asseguts als rostidíssims bancs de la platea, els espectadors esperàvem impacients que els il·lustres cappares de la vila començassin a dissertar sobre el que més convenia al poble. Entre ells hi vaig veure el secretari de l'Associació de Jubilats amb algun membre de la Directiva, que per enèsima vegada compareixien al ple amb l'esperança de que els aconseguissin un local social; l'amo del cinema, que havia oferit l'establiment a l'Ajuntament i estava endarrer de si clourien o no barrina; en SEVA, armat de bloc, bolígraf i cambra fotogràfica, que, per cert, una de les vegades que va retratar en Falera, es va atracar un poc massa a la secretària i, amb el llamp del flash li donà tal retgiró que li va fer alçar el cul de la cadira...; i dues dotzenes més de llorencins desenfeinats que venien a passar una estona entretinguda.

Amb un quart llarg de retràs i després d'haver llegit i aprovat l'acta del ple anterior, com és de rigor, començà propiament el ple.

En el segon punt de l'orde del dia estava escrit que havien de tractar assumptes econòmics relacionats amb la depuradora de la zona costera. Calia fixar el percentatge destinat a contribucions especials, la manera com es distribuïrien i qui s'encarregaria de cobrar-les. Per aquests dos darrers aspectes pareix ésser que hi ha una empresa -Gestur- que per la módica quantitat de 1.400.000 pts. està disposada a cuidar-se'n de la recaptació, i per a tal fi ha oferit els seus serveis a l'Ajuntament. Per nou vots a favor i una abstenció -n'Antoni Cuc- li fou atorgat l'encàrrec.

L'apartat que més polèmica causà va ésser el referent als percentatges que havien de pagar els llorencins i els calamillorers. D'una banda n'Antoni Cuc era del parer que, ja que no la disfrutarem noltros, que fossin els veïnats de la zona costera els qui correguessin amb la major part de les despeses -un 40%- mentre que els llorencins únicament pagariem el mínim que marca la llei: un 10%. L'altre 50% correria a càrrec de la Comunitat Autònoma.

A la segona proposta, que fou aprovada per nou vots a favor i un en contra, constava que l'Ajuntament i els calamillorers anirien a parts iguals, és a dir, un 25% perhom, el que, xerrant en plata, suposa devers cent milions entre voltros i jo, i altres tants per als de la vorera de la mar.

En el tercer punt, que feia referència a les camades que s'han d'asfaltar amb els dobbers de la Comunitat Autònoma, també hi havia dues propostes: la d'en Tomeu Carbó, que incloïa la de Son Mitjanada i les transversals que peguen al camí de Ses Voltes, i la d'en Miquel Coll, que suggeria la de Son Mitjanada i la que va de la carretera de Son Servera a Son Carrió passant per Son Sureda.

En Tomeu Carbó defensà la seva proposta argumentant que totes les que asfaltaren l'any passat pegaven a Son Carrió, per la qual cosa creia que enguany tocaven ésser els llorencins els beneficiats.

En Coll, desarmat pel raonament d'en Tomeu, insinuà que, juntant les dues opcions, les proposàssim a totes a veure que passava, cosa que va caure bé al regidor Pont, sempre i quan les seves anassin davant i no es fessin gestions davall taula per capgirar l'orde de preferència.

En Falera, el xouman del Consistori, també hi va voler aficar la seva i va demanar: "¿I an es batle, que no li hem d'asfaltar mai Ca'n Duai?", pregunta que fou contestada per en Pere Umbert recordant-li que el batle havia assegurat que ja no era de la seva propietat.

En el punt quatre es va proposar que es construís una unitat sanitària local allà on hi ha el pes, i la Comunitat Autònoma ens pagaria la meitat de les despeses. La totalitat dels assistents hi va venir a bé, i la proposta fou aprovada per unanimitat.

El darrer punt, per seguir la roda del dia, també comptava amb dues opcions i feia referència a l'adquisició d'una casa per a l'As-

sociació de Jubilats. La primera, elaborada per la Comissió d'Acció Social i que ja havia estat presentada una partida de vegades, considerava que la casa de n'Àngela Baiona era la més adequada per al fi assenyalat, i el cost -quatre milions i mig- no se sortia del botador. La segona, duita a rotlo pel batle, era partidària de l'adquisició del cinema per 21.000.000, amb les plusvàlues a càrrec de l'Ajuntament.

El regidor Mestre, després de fer notar que la proposta del batle havia entrat el mateix dia a l'Ajuntament mentre que la convocatòria del ple era de dos dies abans (és a dir, que el batle havia inclòs una proposta que, a l'hora de fer l'orde del dia, encara no estava presentada), va considerar poc adequat el local del cinema per a la tercera edat i es va mantenir amb la proposta de la seva comissió.

El batle, en canvi, era del parer que sí que es podia adaptar per a local social i a més, afegí, es podria habilitar la resta per a Casa de Cultura.

El regidor Sansó, després de celebrar que el batle es decantàs cap a la possibilitat de muntar un centre municipal de cultura, va recordar que es trobaven en un ple extraordinari, i per tant no es podia modificar l'orde del dia. Calia ajustar-se al local social dels jubilats, i de la resta ja en parlarien a un altre ple.

En Falera, veient que l'oferta del cinema anava per mal camí, va prendre la paraula dient que trobava que havien d'anar amb la llei per davant, i que lo més net era fer un concurs públic.

-¿I per arribar a aquesta deducció heu hagut de menester tres mesos?-, preguntà irritat n'Antoni Cuc, i afegí: -Heu fet tot lo que heu sabut i més per retrassar aquest assumpte. Es ple va nomenar una comissió per encarregar-se'n. De totes ses cases que li oferiren va triar sa que volien es vells i ara voltros vos oposau. Sereu voltros es qui hauréu de carregar amb sa responsabilitat-.

Després d'interrompre el ple devers un quart, el batle va decretar que l'assumpte quedàs damunt la taula, que es fés un concurs i que es publicàs damunt el bolletí.

El regidor Mestre va recordar que si avui mateix no es prenia una decisió favorable, per mantenir l'oferta els propietaris volien un compromís de compra de 100.000 pts, però el batle no va atendre a raons i aixecà la sessió.

Jubilats

Uns persona que creu en la democràcia procura respectar i potenciar les institucions que han estat elegides democràticament, i molt més si aquestes institucions són novelles i encara no tenen prou rodatge com per sentir-se fermament segures d'elles mateixes.

Deim això, perquè per dues vegades consecutives alguns membres del Consistori s'han dirigit o referit a una part dels jubilats, sense tenir en compte per a res a la directiva elegida per abrumadora majoria. La primera quan el batle i en Falera convidaren a un refresc als vells que hi havia en local de l'església, i la segona quan en Pere Bauzá va manifestar, en el plenari, que la majoria dels jubilats no estaven d'acord amb la compra de la casa de n'Àngela Baiona.

Mentre no es facin noves eleccions, els únics representants dels jubilats són els que formen part de la directiva. La resta són membres que tenen tots els drets fora el de la representativitat, i qualsevol afirmació seva respon únicament a la seva opinió particular, cosa que convé que no oblidin els qui, de la mateixa manera, han estat elegits democràticament pel poble de Sant Llorenç.

Josep Cortès

- * MATERIAL FOTOGRÀFIC
- * ARTICLES DE LABORATORI
- * FOTOGRAFIES DE MARGALIDA MOREY

S'ESTUDI

General Mola, 11-E
(Baix de's Cos)

Tel. 55 40 78

MANACOR

D'esquerra a dreta i de dalt a baix:

Llorenç Albertí, Miquel Brunet, Margalida Cladera (mestra), Caterina Marqueño, Magdalena Rosselló, M^aA^a Perales, Joan Riera, Joan Gomila, Constança Pont, Antoni Cabrer, Antoni Llinàs, Bel Jaume, Miquela Servera, Catalina Llodrà, Toni Cabrer, Gaspar Mesquida, Elisabet Quina, Inés Duran, Damià Montoro, Francesc Massanet, Bel Negre, Joana Riera, Miquel A. Sánchez, Tomeu Salom, Aurora Santandreu, Joana Ferriol, Aina Esteve, Daniel Grimalt, Tomeu Umbert i Francesc Domenge.

PÀRVULS

Mestra: Margalida Cladera

D'esquerra a dreta i de dalt a baix:

Cati Pilar, Sebastià Gelabert, Antònia Galmés, Francesca Caldentey, Joan Riera, Cati Pascual, Mateu Riera, Francesca Armengol (mestra) Santiago Galmés, Toni Massanet, Joan Galmés, Miquel A. Mas, Eduard Perales, Maria Febrer, Mateu Nadal, Caterina Juan, Joan Caldentey, Eva García, Joan Llinàs, Aurora Pascual, Joana Umbert, Josep Lluís Soler, Lluç Quina, Toni Gomila, Bel Gelabert, Caterina Bauzá, Pere Llinàs, Joan Sancho, Antònia Perelló, Sebastià Adrover, Bàrbara Servera i Joan Galmés.

PRIMER

Mestra: Francesca Armengol

Dia 17. Els nins del poble no varen tenir escola en tot el dia puix era el Dijous Llar-der. Seguint una tradició que ve dels nostres padrins em-blavaren les nines fins al punt que podeu creure que a qualcun no li veïen la cara de tant que en duïa. I no és rar, ja que a les botigues, a les onze del matí ja no en quedava gens.

Dia 17 a l'horabaixa tots els al.lots del poble es disfressaren per a participar a la Rueta, que enguany es va fer damunt el Lloc Sagrat. Els infants estaven tots gojosos amb els seus vestits. Si

vos deim que a la Plaça aquesta vegada pareixia que havia nevat papers de colorins, ho podeu ben creure.

El vespre, els grans varen treure el seu enginy i gràcia disfressant-se i fent bulla a la plaça de l'Ajuntament. La gent ballava al so de l'orquestra local.

Fent un repàs als vestits, hem de dir que els moros proliferaren, així com les forces del Bé i del Mal (àngels, dimonis i sants) i tota una gran mescladissa de vestuaris.

Maria Galmés
Antònia Servera

En vista que es Consell Insular ha comanat un reportatge sobre Mallorca a sa revista "Playboy", i en previsió d'un encàrrec semblant per part de s'Ajuntament, es col·lectiu fotogràfic "Trespeus" de Flor de Card fa a sebre a totes ses llorencines interessades que poden passar per sa redacció a retratar-se, i, si ve del cas que se formalitzi sa comanda, publicarem un desplegable a ses pàgines centrals.

Atès que Flor de Card és un bon trampolí per a promocionar futures estrelles cinematogràfiques, a s'hora de publicar ses seleccionades se seguirà un rigorós orde de presentació.

Reunida en sessió plenària sa Comissió de Rebumboris de Flor de Card, va acordar per unanimitat concedir sa Gran Creu d'es Mèrit Periodístic a n'Ignasi Humbert, per haver estat s'únic batle en tota sa Història de Sant Llorenç que no s'ha donat de baixa de sa revista.

Des d'aquestes retxes volem donar s'enhorabona an es guardonat, ja que s'està demostrant que per arribar a tan alt honor o han de ser molt lliberals o han de tenir sa paciència d'un sant.

coratge,
ai-lots,
no afluixeu!

En es sopar que férem plegats, en Gabriel Cañellas va dir que trobava que ses revistes de sa Premsa Forana feien una bona tasca dins es seus respectius pobles, i mos va donar coratge perquè tiràssim envant per moltes traves que mos posassin.

I noltros, com que som ben criats i diuen que creure és criança, tirarem envant per moltes traves que mos posin es qui estan avesats a fer sa traveta an es qui no pensen com ells.

Davant es caramull d'emperons que posen alguns membres del Consistori per comprar una casa an es vells, es secretari de s'Associació, en es darrer ple, va amollar una expressió que defineix perfectament sa situació:

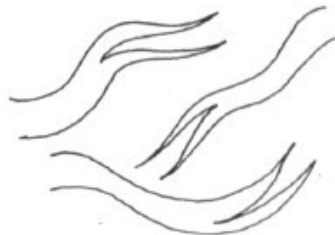
-"És que no pareix ver! Ell mos posen més traves que si volguéssim entrar en es Mercat Comú!".

Com que a mi a cortès no me guanya ningú, ja que es President Cañellas ha tengut sa cortesia d'enviar-me una foto seva i una altra d'es Consolat de Mar, seu d'es Govern Autònom, jo li he correspost es detall enviant-li un retrat meu i un altre d'es corral de ca-nostre, que té una vista com a més lluida que es frontis.

I és que quedar bé poc costa.

Per molt que ho escampin ses llengües verinoses d'es poble, no és ver que en Busco volgués vendre es càrrec de batle per quaranta milions de pessetes, que és poc més o manco lo que li suposaria si tiraven es fems de sa comarca de Manacor a Ca'n Duai durant deu anys. Tot això són falsos testimonis extesos p'es qui volen desprestigiari sa imatge d'es primer vilatà de Sant Llorenç.

N'Ignasi Humbert, cap de llista del PSOE, mos va revelar que un vespre, poc abans d'anar a jeure i mitjançant una cridada telefònica, "qualcú" li va insinuar que votàs a favor de determinada proposta i que, a s'hora de passar comptes, sa seva boca seria mesura.

Naturalment no hi va venir a bé -sinó no mos ho hagués contat-, però sa veritat és que aquell vespre no va aclucar ull.

¿Qui devia esser es telefonador anònim?

¿Fins on hagués estat disposat a arribar?

¿Quants són dos i dos?

Josep Cortès

NOTES SOBRE ESCLAUS

Aquestes notes són complement del capítol referent als esclaus que vaig publicar a la meua Història de Sant Llorenç.

Dia 18 de març de 1388, el rei Joan escrivia al governador de Mallorca manant que havia de ser publicada a Ciutat i les viles i llocs de la part forana una crida obligant als propietaris d'esclaus grecs cristians a prestar la corresponent declaració. La crida textualment fou aquesta: "*Mana lo senyor Rey a tota persona de qualsevol stament, ley o condició sia, dins la illa de Mallorques que tenga per esclaus grechs, gregues, fills o filles de aquells o en altra manera aquells tenguen o algun d'ells en talla o rescat o haia feta gràcia a aquell a temps de esser franch, que dins VIII jorns après de la publicació de la present comptadors los haie manifestats en poder del portant veus de Governador en la dita illa, sots pena de mil morabans als cofres del senyor Rey, sens gràcia e mercè, del contrafaent havedors, los quals sien de continent aduissits a la cort del dit senyor, ultra la punició que del trencament del manament del dit senyor Rey serà merexedora, la qual lo dit senyor reserva a sa conexensa e pròpria indulció*".

De resultes d'aquesta crida, Guillem Oliver, mercader, en nom del seu sogre Llorenç de Puig Pardines, de la parròquia de Bellver (Son Vives) va declarar una borda, anomenada Pericon a àlias Pobleta, de 18 anys d'edat, nodrigada en casa d'una esclava grega de dit Llorenç. (ARM LR 36 f. 60v). Aquest document d'on he tret aquesta notícia, posa la llista de tots els propietaris d'esclaus grecs, de Mallorca, acompanyant la nòmina amb detalls curiosos com aquest: Ramon Canut, notari, va declarar una borda de 7 anys d'edat, procedent de Romania on hi havia molta fam. Joan Moyà, apotecari de Mallorca va denunciar posseir 20 esclaus grecs...

Hem de tenir en compte que els esclaus d'origen cristià com els sards, grecs, etc. eren tractats amb més consideració que els pagans com sarraïns, tartres, búlgars, xarquesos, russos, els quals eren més vigilats i maltractats. L'any 1354 es manà que certa barca no podia portar cap captiu si no hi havia, en la tripulació, el doble de catalans (llegiu mallorquins).

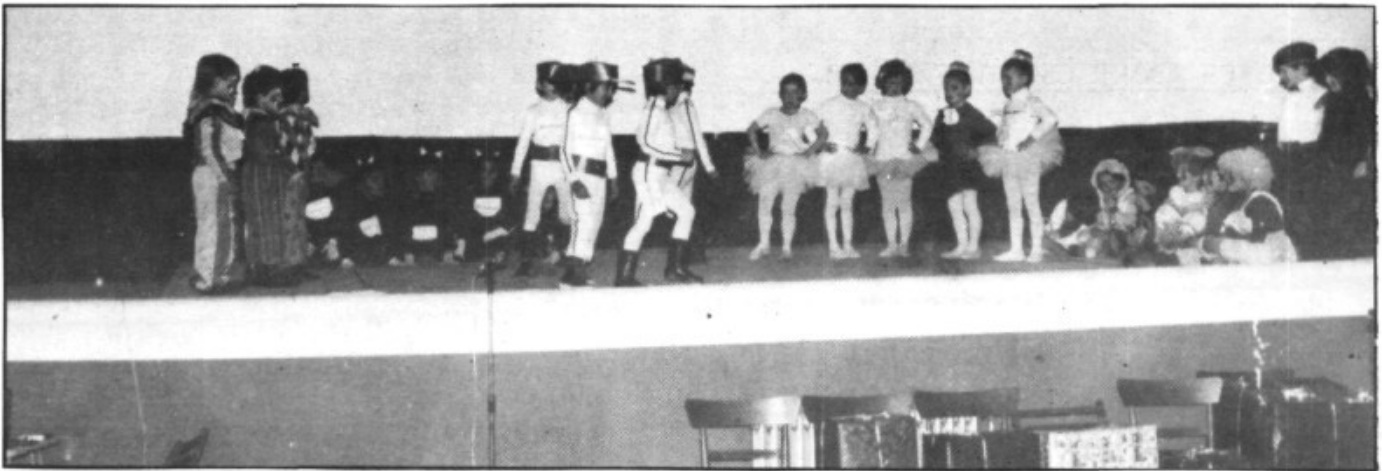
Així i tot, molts d'esclaus feien tot quan sabien i podien per fugir. El mes de juny de 1343, el rei Pere, tot just apoderat del regne de Mallorca, des de la Ciutat estant, manà que fossin cercats i presos els captius dels senyors Guillem Marc i Berenguer Marc, anomenats Joan, Miquel i Nicola, grecs, que havien fuit. Que sien cercats i entregats als seus amos. (ACA cartes reials Pere III nº 2.299)

Anys més tard, dia 22 de març de 1360, el rei Pere Manava al governador de Mallorca que s'informàs del cas del senyor Bernat Febrer, ciutadà, el qual "*ha morta a assots una sua esclava christiana la qual cosa és de mal exemple, on com ja en los temps passats sia stat inculpat de semblants crims e null temps no sia stat punit*". El rei vol que aquest senyor qua tracta tan malament als seus esclaus, sia castigat. (ACA reg. 1420 f. 41v)

La majoria de vegades, però, eren els esclaus que no se'n pensaven cap de bona. Dia 4 de gener de 1460, el Rei escrivia al veguer de Ciutat sobre el fet dels esclaus de Bernat Cotoner, els quals envestiren i nafren Baltasar Claret, en el camí públic. (ACA reg. 3422 f. 146)

Als primers llibres de baptismes de Manacor (Arxiu Diocesà) hi ha constància de que alguns fills d'esclaus rebien el baptisme. Dia 6 de novembre de 1545 fou batiat Sebastià, fill de n'Eulàlia, llibertina. Dia 25 de gener de 1552 fou batiada Antonina, filla de Caterina, esclava de Miquel Ballester. Dia 14 de setembre del mateix any rebé el baptisme na Cira, filla d'esclava de Jeroni Togores. Dies més tard, Onofre, fill de l'esclava de Gabriel Domenge. Dia 26 de juliol de 1592, el reverend Tomàs Ballester, prevere, va batiar una minyona de set o vuit anys d'edat, esclava del senyor Francesc Ballester, la qual esclava és de nació de moros. Foren padrins el senyor Melcions Comes i la senyora Margalida Ballester, donzella, filla de dit Ballester. "*Fonc son nom Catalina Ballester*". Els sobredits senyors Ballester i Togores eren propietaris d'importantes alqueries i cavalleries situades dins el terme de Sant Llorenç, com Sos Llulls, Calicant, Llucamar...

Ramon Rosselló
(Continuarà)

TRESPEUS

FESTIVAL INFANTIL

Divendres, dia 15. Com cada any els al.lots de l'escola organitzaren un festival pro viatge d'estudis. Va esser ben concorregut per nins, pares, padrins i familiars.

Hem de lloar la feina que fan aquests al.lots, encara que hi hagi qualche falla tècnica, ja que aquest tipus d'actes desenvolupa molt la creativitat des infants.

Cada curs va organitzar una representació, adhuc els mestres. Fins i tot els petits enguany també l'hi tenien.

TRESPEUS

ARBRES

Pareix esser que a Sant Llorenç els arbres estan condemnats a mort. Aquest pic els ha tocat el torn als tres que hi havia a la Plaça de l'Ajuntament vora les faroles. El motiu, que no deixaven créixer els altres, hem de fer notar que un llorenç que hi ha dins el corral del veïnat va ben bo, i que els altres de la plaça creixen tant els d'una part com els de l'altra.

INCENDI

Dijous dia 21, a la casa d'en Tomeu Carbó, cap del CDS a Sant Llorenç, es va produir un incendi de considerables proporcions. Pareix esser que la causa no fou provocada per cap enemic polític, sinó que va esser fortuït. Els danys varen esser greus, però per sort no hi va haver cap desgràcia personal.

NAIXAMENTS

Dia 30 neix a Son Carrió na Ma Antònia Miquel Esteva, filla d'en Xerafi i n'Antònia. Salut!

N'Antònia Planisi Mesquida neix dia 11 de febrer a Sant Llorenç, filla d'en Gabriel i na Caterina. Enhorabona!

Neix dia 12 de febrer en Sebastià Jaume Marcoida, fill de Sebastià i Pilar. Salut!

DEFUNCIONS

Mor dia 26 de gener na Maria Riera Riera, viuda de 83 anys. Al Cel sia.

Dia 27 de gener mor n'Antoni Alemany Maymó. Tenia 95 anys i era vidu. Al Cel el vegem.

Na Margalida Llodrà Vaquer mor a Sant Llorenç dia 28 de gener. Era casada i tenia 74 anys.

Bartomeu Soler Oliver mor dia 28 de febrer. Tenia 83 anys i era casat. Descansi en pau.

En Pere Massanet Sancho deixa aquest món dia 14 de febrer a l'edat de 74 anys. Al Cel sia.

TRESPEUS

SOPAR

Dia 16, i pagant cadascú dels seus, la Revista va commemorar el seu 13è aniversari amb un sopar al restaurant Salvador, del Port de Manacor al qual hi assistiren vint-i-cinc persones. Cal fer notar que entre ells s'hi trobaven els caps del PSOE i del PSM, n'Igansi Humbert i n'Antoni Sansó.

Esperem que l'any que ve poguem celebrar el que fa catorze amb el mateix humor.

NOCES

Jacinto Cobo Cifre i Catalina Domenge Mascaró faren s'esclafit el dia 2 de febrer a Sant Llorenç. Enhorabona!

Maria Galmés
Antònia Servera

INDICADORS

S'han col.locat indicadors com el de la fotografia al voltant de tot el terme de Sant Llorenç. Pocs dies després el de la carretera de Son Servera va estar pintat de negre. Es veu que els nacionalistes serverins no estan d'acord amb els límits del terme.

EL TEMPS

(Del 20 de gener al 20 de febrer).

De brusques, res. S'aigua que ha caigut no basta ni per abeurar una colla de canaris: 2 l/m2.

Es vent ha tenguts es seus dies bons es 8, 9, 10, 11 i 12, que bufava de ponent a una velocitat aproximada de 40-60 Qmts/h.

Sa pressió atmosfèrica ha estat relativament alta, 1020-1035 mb, que correspon an es temps anticiclònic.

Sa temperatura més suau de lo que seria normal: entre 5º i 21º.

Xesc Umbert

La Fundació "Serveis de Cultura pel Poble" promou un concurs de projectes d'entreteniment i diversió per les Festes, que, estimulant l'enginy i la participació festiva i cultural dels diferents sectors que componen el nostre Poble, proposin noves i renovades idees per a la realització de les Festes Populars.

Es tindrà en compte molt especialment:

- * Equilibri entre els diferents actes: culturals, esportius, recreatius.
- * La possibilitat de participació dels diversos sectors de la població: mallorquins, immigrants, nins, joves, vells...
- * Respecte a les tradicions i al mateix temps introducció de modificacions actualitzadores.
- * Cost dels actes i gratuïtat o no dels mateixos.
- * Creació d'espais de festa...

La Fundació "Serveis de Cultura pel Poble" destinarà cent mil pessetes a premiar el millor o els millors projectes (en aquest cas es dividirà la quantitat entre els premiats a judici del jurat).

Hi pot prendre part qualsevol persona o agrupació.

La data final d'entrega de la memòria explicativa o avant-projecte és: 30 d'abril de 1985, al local social de la Fundació:

Carrer de la Mar, 6, tercer pis - Ciutat

El jurat seleccionador estarà format per les següents institucions:

Federació d'Associacions de Veïns de Palma
Associació de la Premsa Forana

A més, la Fundació publicarà els millors projectes o idees que, a criteri del jurat, sigui interessant donar a conèixer per aconseguir-ne la divulgació i posar-los a l'abast de tothom.

Nota

Davant la sèrie d'agressions que han estat objecte el local social de la revista "S'Arenal" i el cotxe del seu director, en Mateu Juan Florit, la Junta Directiva de l'"Associació de Premsa Forana" i les revistes que publiquin aquesta nota, a proposta del setmanari "Felanitx" fan públic el seu rebuig de la violència envers els mitjans de comunicació, alhora que defensen la llibertat d'expressió com a única via per resoldre les diferències de parer.

ELS PARES I LES DROGUES

Amb una assistència d'una cinquantena de persones tingué lloc a la rectoria una conferència sobre "Els pares i les drogues", a càrrec de Carles Farrés, membre de l'equip de la Comissió de Sanitat del Consell Insular de Mallorca.

Com que es tractava d'una temàtica prou ampla, Carles centrà l'exposició en la prevenció de la droga en l'edat escolar. Començà per assenyalar la gran importància, dins la tasca preventiva, de l'actuació dels pares i professors davant el consum de l'alcohol i el tabac. Entre d'altres coses ens parlà de la manera d'enfocar el tema dins l'aula, i va destacar:

- * La inclusió de la temàtica dins les assignatures corresponents, en lloc de que el professor tracti el tema per separat. Ara estan elaborant material didàctic amb aquesta finalitat. Esperem que per al proper curs el tenguem a les escoles.
- * Fer respectar la norma de no fumar dins les aules.
- * Fomentar l'aprenentatge de la presa de decisions.

Dins l'àmbit familiar ens parlà de les característiques dels pares de l'adolescent immers dins el món de la droga. Segons ell són:

- * Pares sense una seguretat del seu paper amb els fills.
- * Pares molt indulgents.
- * Comunicació entre pares i fills insuficient.
- * Pares que recorren freqüentment als medicaments.

I dels pares de l'adolescent que no està immers dins el món de la droga. Segons ell hi ha:

- * Llaços familiars forts.
- * Equilibre entre l'afecte i la disciplina.
- * Relacions cordials del matrimoni.
- * Confiança en els mètodes educatius, amb principis clars d'actuació: respecte, tolerància, domini de sí mateix.
- * Dins la disciplina els fills tenen de fet una gran llibertat, i assumeixen les seves responsabilitats.

Després va sorgir un col·loqui molt interessant en el qual es va intentar respondre a totes les preguntes dels pares.

I res més, sols dir-vos que seguirem en la informació sobre temes educatius a una pròxima xerrada sobre "Les condicions familiars que afavoreixen els hàbits d'estudi. Participació familiar en l'educació escolar".

DINS LA NIT DEL MIGDIA

Dins la nit del migdia somniava desperta,
mentre la negror del sol em cremava la pell suavitzada pel fum del progrés.
Jo i la meua companya -la solitud- ens reiem de tu,
dels altres, dels exàmens, de les notes, de les metes, dels ideals.

Però la imaginació, encesa pel llum del cervell,
cau dins l'abisme de la contradicció.

Esper idees per seguir omplint retxes;
retxes plenes d'un significat que pot esser els altres no trobin, però
¿és que està en funció dels altres aquest significat?
Sí, supòs que sí;
però no, jo dic no. Em sembla absurd.

Dins la mitjanit em vaig despertar somniant. La tèbia gelada em feia sentir un fred horrible,
que arribava fins al més profund dels meus ossos;
damunt el meu front es van congriant gotes d'una suor absurda
quan m'atur a pensar en el significat de tot el que m'envolta;
veig que tot està podrit:

les institucions semblen un perill en creixença;
els mitjans de comunicació semblen dirigits per gent pertorbada;
l'absurd progrés sembla només dirigit cap a destruir;
l'ensenyament és tan sols un mitjà per fer xotets de cordeta
sense gens d'iniciativa ni imaginació;
és clar que tot està en funció d'una societat on
l'únic important és produir molt i consumir més.

En realitat no sé molt bé perquè escric això;
per ventura és que està despertant el meu instint de conservació,
de llibertat.

És massa absurd haver de morir ofegada per la civilització dels homes,
sense mica d'imaginació. Veritablement
la naturalesa humana és contradictòria i poc coherent.

Caterina Roig
Antònia Servera

Lluís Massanet i Galmés nasqué l'any 1961 a Sant Llorenç des Cardassar. Resideix a Manacor des del 1969 i estudia Història de l'Art a Ciutat. Com a poeta es donà a conèixer amb la seva participació a l'antologia "Poetes joves de Manacor" l'any 1982. L'any 1983 publicà "Recordatori de navilis", i ben prest sortirà a llum el seu nou llibre "La vena distància". D'aquest llibre hem tret aquests poemes, que crec que us agradaran.

Nota. Quan surt, sol anar acompanyat d'un parell de colomins.

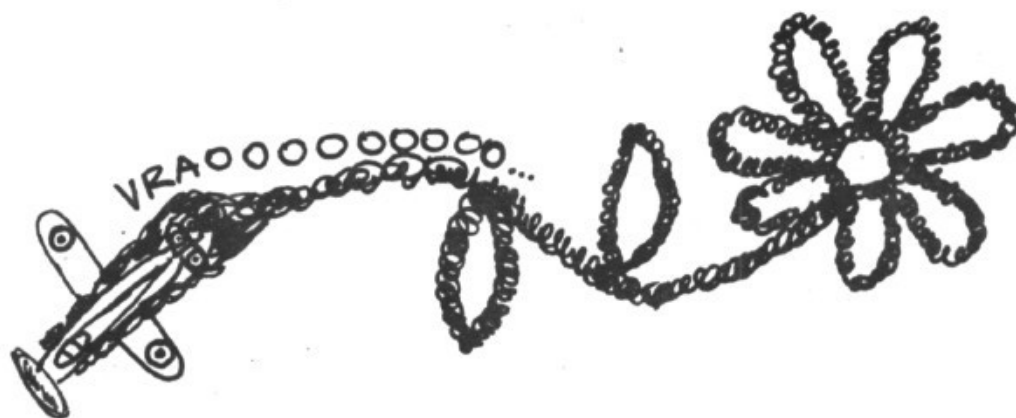
M'envest
l'escamotell
d'ambdues ombres,
i la blavor del risc
reposa,
emmirallada la barca.

La redempció poruga
del teu alè
m'enrampa el seny,
orada flama presència...
d'encerts i glapits,
no en port,
ni^{ve}les ni a^le^s, sòlament el vent
que encalma
els domassos esgarriats
d'aquesta terra baixa,
enigma malfactor
que clou diàspores
i retalla onades.
L'estiu treu cap enfora
tres llavis per setmana.

Lluís Massanet

Fandango

NOVA GAMMA DE TÍTOLS
ROMÀNTICS I MELANCÒLICS
PER A PÀGINES SUBLIMS I
ELEVADES COM AQUESTA.

- SÍ, MAC, JA SÉ QUE ELS ENEMICS ENS ACABEN D'AME-
TRALLAR I QUE ENS ESTRELLAREM SENSE REMEI, PERÒ
NO ME NEGARÀS QUE QUEDA "GUAPD"!

NO, NO ÉS UNA
FLOR.
ÉS UNA MOS-
SEGADA SUBVER-
SIVA PEGADA A
AQUESTA PÀGINA.

COSMÈTICS *Margareth Thatcher*

AMB NOUS INGREDIENTS ACTIUS
PER AL CUTIS.

* DARRERES DECLARACIONS DE FERNAN-
DO MORAN:

"POT ESSER QUE NO ENTREM A LA
C.E.E., PERÒ TRANQUILS QUE LA C.E.E.
ENTRARÀ A ESPANYA".

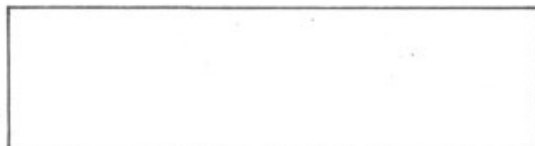
* REAGAN PROPSAT PER AL PREMI NÓBEL
DE LA PAU.

"PER QUÈ RIEN?" VAREN ESSER LES
SEVES PRIMERES PARAULES PER A LA
NOSTRA CORRESPONSALIA A NIUIORC.

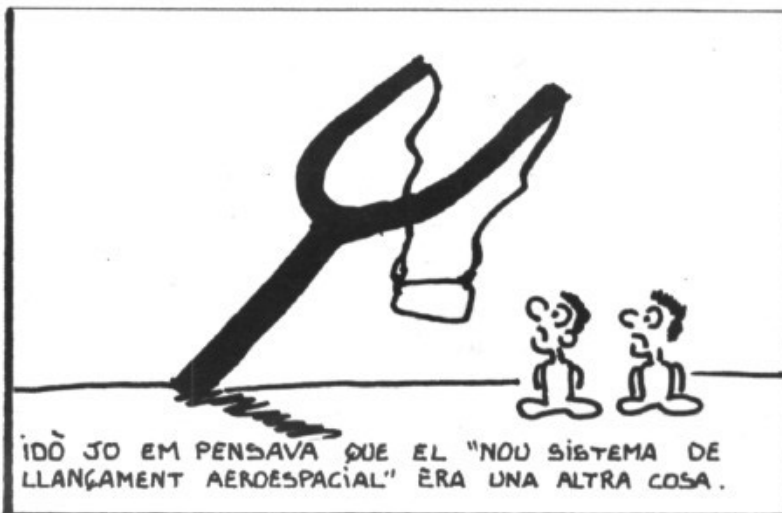
COMPARI COMPARI!!!

↑ MOSTRA DE FULLA DE PAPER
NORMAL.

FULLA DE PAPER "LIGHT"

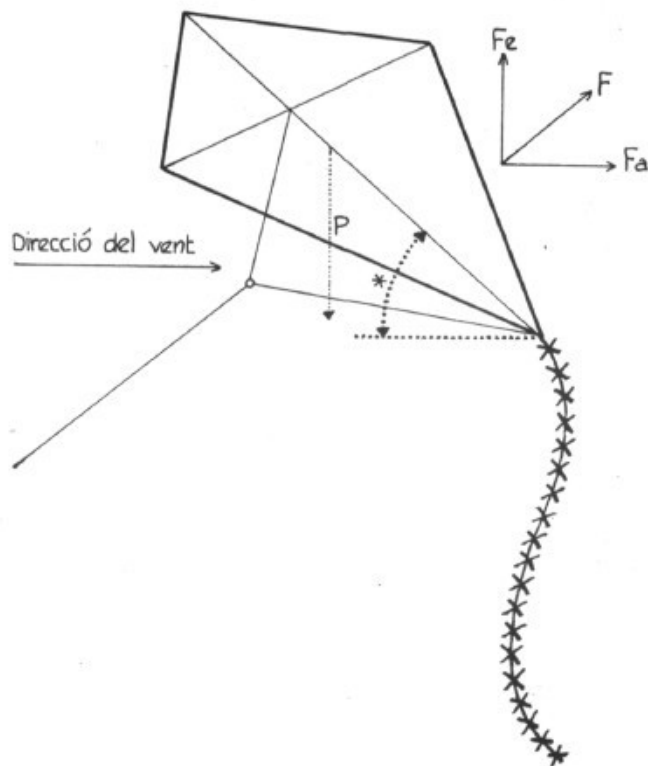
EL VOL DE L'ESTEL

¿Qui no ha fet volar un estel, o un hora-baixa d'estiu no s'ha quedat mirant el cel blau cobert per la imatge d'un estel que està volant? Tots, nins, joves, pares i padrins hem fet volar qualche estel, i tots, quan veim els d'ara coincidim en què els del nostre temps eren els millors. Allò eren estels! Ell saps que hi volaven d'amunt! I els havíem fet tot noltros i no com aquests d'ara que se venen fets a sa botiga.

Tal vegada el que no tots sabem és el perquè volen. El responsable n'és el vent, o més ben dit, la resistència que oposa l'aire. Aquesta resistència es pot traduir en una força, la qual és proporcional al quadrat de la velocitat del vent, a la superfície de l'estel i a l'angle que forma amb la direcció del vent (* a la figura).

Si mirau el dibuix, aquesta força està representada per "F", la qual es pot descompondre en altres dues "Fe" i "Fa". Si la força "F" és suficientment grossa, la component "Fe" s'oposarà al pes ("P" en el dibuix), poguent l'estel remuntar el vol, mentre que la força "Fa" s'encarregarà d'anar-lo fent enfora. Si la força "F" no és suficientment grossa, ja sigui perquè l'angle és massa petit, hi ha poc vent o l'estel té poca superfície, no volarà.

La coa, exceptuant aquells que per la seva estructura o forma presenten una gran estabilitat, juga un paper important en l'estabilitat de l'estel. Fent de contrapès és, juntament amb la corda que el manté fermat, la responsable que presenti un angle determinat amb la direcció del vent. Si no n'hi posam l'estel tendirà a formar un angle mínim, i, com més petit, més dificultats tindrà per volar. La formació de l'angle mínim

és el que li passa quan es romp el fil, però en aquest cas no el presenta instantàniament i la força "Fa" fa que se'n vagi enfora al mateix temps que cau.

Generalment, tots, de forma instintiva, quan fa vent li acurçam la brida i quan en fa poc l'hi allargam, amb la qual cosa regulam l'angle d'incidència i, per tant, la força ascensional. Si volem que pugui més amunt estiram la corda o correm en direcció contrària a l'estel, d'aquesta manera la resistència a l'aire augmenta i vola més alt.

Joan Perelló

Un sol
fi:
Mallorca.

CONSELL
INSULAR
DE MALLORCA

CLÍNICA
VETERINARIA

Hernán Cortés, 3
MANACOR
T. 554265

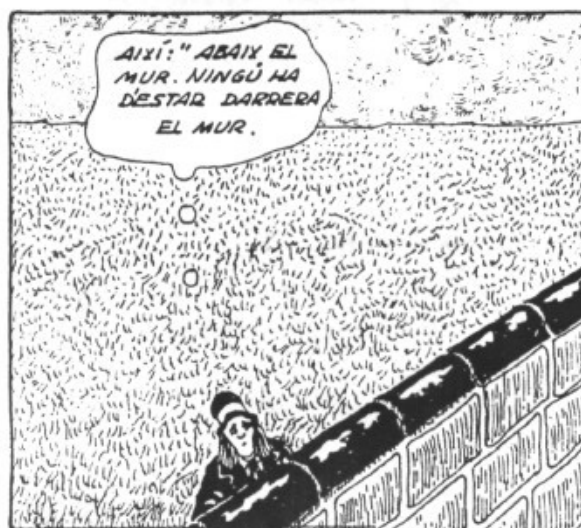
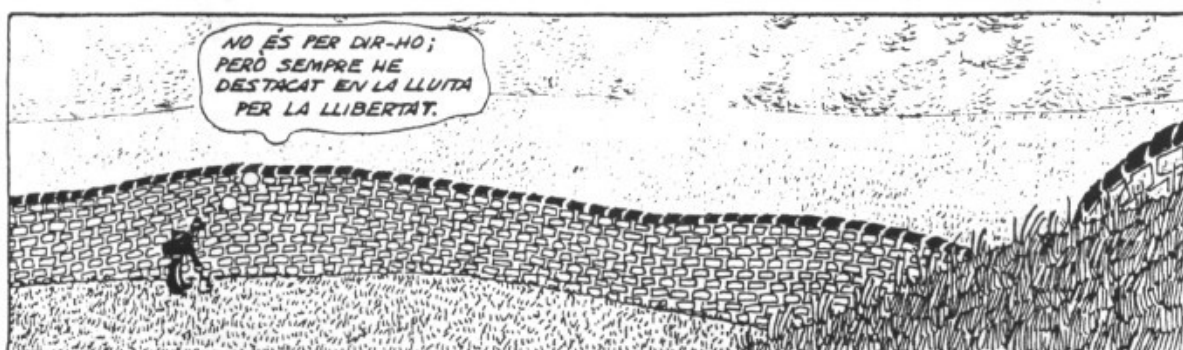
Burgues, s.n.
FELANITX
T. 581579

MONSTRES CLÀSICS

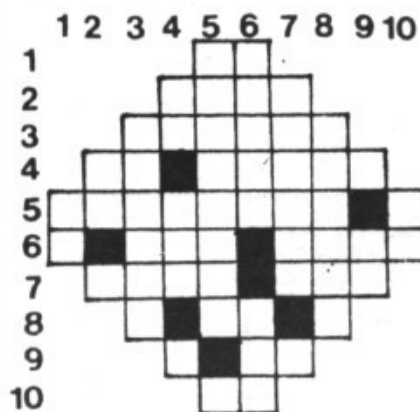
SA BRUIXA, SER MÀGIC, ÉS CONEGUDA PER TOTHOM, ELLA HO CONEIX TOT DE LA MÀGIA, QUE LI PERMET VEURE EL FUTUR, PRESENT, PASSAT, SABOTEJAR "FLOR DE CARD" (clar que a lo darrer ho sabem fer nosaltres tot sols), ETC...

L'ARTIGUES

(CONTINUARÀ)

MOTS CREUATS

HORITZONTALS.- 1.-NOM de lletra. 2.-terme assenyalat a una cursa. 3.-Cabanya. 4.-Vocal repetida. Allò que hom diu a part, esp. en una representació teatral. 5.-Natural de Lusitània. Símbol de l'oxigen. 6.-Símbol del iode. Moneda antiga de distint valorsegons el temps i els països. El primer home. 7.-Calent. Es-glésia catedral. 8.-Consonant. La cara del dau marcada amb un punt. Símbol del sofre. 9.-Vocal. Metall groc. 10.-Símbol de l'alu-mini.

VERTICALS.- 1.-Pronom. 2.-Nom donat a diferents objectes que tenen una forma o val o esferoidal. Cent. 3.-Es diu del qui por-ta el vestit més o meyns ajustat al cos. 4.-És el femení de l'ad-jectiu possessiu "mon". Embarcació d'esport, de quatre, sis o

vuit remes. Vocal. 5.-Acció de debatre. Nom de lletra. 6.-Localitat on les tropes en marxa s'atu-ren per apssar la nit. Cinquena nota de l'escala musical. 7.-Planta de la família de les brome-liàcies gran, en forma de pinya, carnosa, i molt olorosa i terminada en una corona de fulles. Consonant. 8.-En plu. instrument agrícola per obrir solcs a la terra. 9.-Consonant. Ocell. 10.-Ar-bre de la família de les ulmàcies.

SOPA DE LLETRES

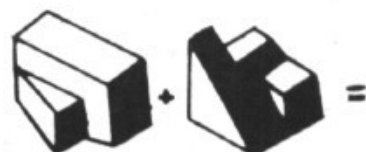
C A N O C D E G E D U
C O M P A N A T G E I
N R I D M A G R L S T
A E S S O N S L O P J
E A S E R T I G R E K
T I L L X N O I S R M
O B A O A L L E R A V
L A E T A L E N T I H
N R G S B N P A P O Z
A E S A L X C H J I K
F G H M K J H F V X A

Mirau si dins aquest embull de lletres hi trobau els mots subratllats a la cançó.

POLIEDRES

Me podrieu dir, quantes cares sumen aquests dos políedres?.

Sa ràbia no té regit
i s'amor no té llinatge;
i sa son no espera es llit
ni sa talent compantge.

MARIA GALMES

ENDENVINALLA

Escoltau l'amo'n Biel
vos que sou un home intés,
digau-me quina planta és
que al aire creis i treu rel.

FUGA DE VOCALS

Q _ _ R _ N T _ _ S C _ P A S ' _ S _ ,
P _ R D _ S T _ M P S I _ S L L _ X _

SOLUCIÓ

FUGA DE VOCALS
Qui renta es cap a
s'ase, perd es temps i es
lleixiu.
ENDENVINALLA
Es una ceba.
POLIEDRES
Sumen 18 cares.

SOPA DE LLETRES
C O M P A N A T G E
M
L S
P
S O N
R T I G R E
A
T I L L
N
A
V
T A L E N T
A
S
E
O
R
E
A
L

MOTS CREUATS
D E
M E T A
C A B A N A
O O
A P A R T
O
A D A M
S E U
S
T
A S
C A L D
I
S O U
L U S I T A N I A
O

JOIERIA FEMENIAS

LLISTES DE NOCES
OBJECTES DE REGAL

Carrer del Rector Pasqual, 8 * T. 569072

BANC ESPANYOL DE CRÈDIT

BANESTO

La major empresa bancària d'Espanya
al seu servei.

ELECTRICITAT DE L'AUTOMÒBIL
Telèfon 569067 * SANT LLORENÇ

AUTOESCOLA CARDASSAR

major, 22

ESPORTS

SOLER »« PONT

Carrer Nou, 35 T.569310 SANT LLORENÇ.

VIDRES I MIRALLS

CRISTALLERIA Sant Llorenç

Carrer Major, 71
Telèfon 56 92 11

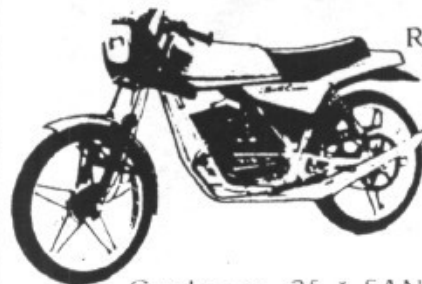

POLLASTRES
ROSTITS

Sureda, 1
Telèfon 570624

CA'S SERVERI

TALLER
MECÀNIC
REPARACIONS
EN GENERAL

Cardassar, 25 * SANT LLORENÇ

S'Estació

Els llocs, els racons de les viles, es comporten com a éssers vius, és a dir, neixen creixen i després moren. L'arribada del tren sens dubte representà una revolució per a la comunitat llorencina, i no solament per la novetat de la maquinària, ni per l'ajut que representava a l'hora de controlar el temps, ni tan sols per possibilitar un transport llavors necessari, sinó també perquè féu de "S'Estació" un racó de la vila, un lloc públic on la gent s'hi veia, i parlava en el temps de l'espera abans de partir o abans de rebre els qui arribaven. Alhora també representava un lloc de destí "arribem fins a s'Estació!", fent les funcions que ara mateix fan els parcs ciutadans. Allà s'hi anava a passejar, a jugar... a deixar passar el temps, sense estridències i amb la naturalitat avui perduda.

S'Estació en el Sant Llorenç d'ahir tenia vida, era un lloc transitat i testimoni mut de vida: coverbos, enveges, passions, alegries, comiat, goig, esperança...

Avui, però, és un lloc mort i vilipendiat per aquesta mena de corbs que és aquesta gent -avui dissortadament tan "normal"- que sempre i en tot lloc destrossa tota mena de coses que "troba", manera de "trobar" que ahir es deia "robar", i portant-se a casa tant carxofes que "ha trobat" a la vora del camí,

com rodes d'algun cotxe que hi ha vora la carretera, com "troba" les pedres de les garangoles dels pins (com el que bé es veu a la fotografia), com "troba", a una estació de tren abandonada, un coll de cisterna de pedra picada amb la corresponent reixa artística.

Unes pedres esculpides per mans llorencines, que molts, malgrat no fossin de la nostra propietat particular, arribarem a estimar per sa bellesa i perquè les consideràvem una mica patrimoni de tota la comunitat.

Avui el coll de cisterna ja no hi és -aquest és el vilipendi- i s'Estació com a lloc fa temps que morí.

Guillem Pont

LLIBRES I PAPERS

Bearn

Silenci, 7
MANACOR